

Efterspørgsel efter og behov for åbne kommunale data

Læringspunkter på baggrund af spørgeskemaundersøgelse og
praksisnært pilotforløb med virksomheder og kommuner

Udarbejdet af Seismonaut for Partnerskabet for åbne offentlige data
December 2018

Introduktion og hovedbudskaber

Der har gennem de seneste år været et stigende fokus i Danmark på at gøre offentlige data frit tilgængelige for erhvervslivet, uddannelsesinstitutioner og andre aktører. Udviklingen af åbne offentlige data er en flerstrengt proces med mange forskellige interessenter på både statsligt, regionalt og kommunalt niveau. Kommunerne har mange datakilder med erhvervsmæssigt og kommercielt potentiale. En af udfordringerne for kommunerne er dog, at de mangler viden om, hvilke kommunale data, der kan være interesse i og efterspørgsel på.

Partnerskabet for Åbne Offentlige Data har derfor igangsat et projekt, som skaber konkret dialog mellem virksomheder og kommuner. Dermed tager partnerskabet nye skridt mod at skabe mere og bedre udveksling mellem kommunale dataejere og det private erhvervsliv.

Som et led i projektet er der bl.a. gennemført en spørgeskemaundersøgelse blandt 225 virksomheder. Undersøgelsen har haft til formål at indsamle viden i bredden om, hvilke kommunale data, der kan være særligt relevante for danske virksomheder.

Spørgeskemaundersøgelsens datagrundlag er relativt spinkelt og ikke repræsentativt. Derfor danner undersøgelsens resultater alene pejlinger på virksomhedernes efterspørgsel

efter og behov for åbne kommunale data.

På de følgende sider præsenterer vi undersøgelsens hovedbudskaber. I den særskilte bilagsrapport kan du finde dokumentation og læse mere detaljeret om resultaterne, der danner grundlag for konklusionerne.

Datamodenhed driver efterspørgslen

Undersøgelsen tegner et billede af, at efterspørgslen på åbne kommunale data skal findes blandt virksomheder med høj datamodenhed. Høj datamodenhed er ikke begrænset til bestemte brancher eller virksomhedsstørrelser. Der findes virksomheder med høj datamodenhed på tværs af brancher og blandt både store og små virksomheder. Dog gælder det for etablerede virksomheder, at datamodenheden ser ud til at stige i takt med størrelsen på virksomheden.

Fire dataområder med særlig efterspørgsel

De datamodne virksomheder efterspørger i særlig grad data inden for hhv. *Mobilitet/trafik og veje; Natur, miljø og energi; Borgere og borgerservice*, samt *Byggeri og planlæg-*

ning. Undersøgelsen viser dog også, at når virksomhederne efterspørger data, gør de det inden for flere forskellige områder til samme formål. Knap halvdelen af respondenterne kan ikke pege på kommunale data, de har interesse for. Det gælder først og fremmest virksomhederne, som ikke i dag anvender eksterne data og virksomheder med lav datamodenhed. Undersøgelsen ser derfor ud til at indikere, at virksomheder med lav datamodenhed ikke er klar til at aftage og anvende kommunale data.

Efterspørgslen går både på tværs af brancher og kommunale forvaltninger

Undersøgelsen tegner slutteligt et billede af, at virksomheder fra vidt forskellige brancher kan have et ensartet databehov. Efterspørgslen synes således ikke at være sammenhængende med bestemte brancher og forretningsmodeller, men er i højere grad styret af fælles temaer. Desuden peger pilotprojektet på, at virksomhederne til samme formål efterspørger data fra forskellige kommunale forvaltninger. Udstilling af kommunale data ser derfor ud til helst at skulle foregå i tværgående indsatser frem for isoleret i enkeltstående forvaltninger.

Datamodenhed driver efterspørgslen

Datamodenhed og brug af eksterne data går hånd i hånd

For at blive klogere på, hvilke data virksomhederne efterspørger, er det vigtigt at kunne identificere aftagere med særlig interesse og efterspørgsel på åbne kommunale data. Virksomhedernes datamodenhed og deres nuværende anvendelse af eksterne data er i den sammenhæng et vigtigt parameter.

Spørgeskemaundersøgelsen tegner et billede af, at der er sammenhæng mellem virksomhedernes datamodenhed og deres anvendelse af eksterne data. De virksomheder, der anvender eksterne data, synes at have højere datamodenhed end de virksomheder, der i dag ikke anvender eksterne data.

Samtidig tegner der sig et mønster af, at virksomheder med lav datamodenhed enten ikke anvender eksterne data i deres forretning eller, at de ikke ved, hvordan deres virksomhed får værdi ud af eksterne data.

Under en tredjedel af virksomheder med høj eller mellem datamodenhed anvender ikke eksterne data eller ved ikke, hvordan de gør brug af eksterne data. Blandt virksomheder med lav datamodenhed udgør samme gruppe to tredjedele.

Datamodne virksomheder kan i højere grad udtrykke en konkret interesse i offentlige data

Generelt ser det ud til, at virksomheder, som er bevidste om, hvordan de bruger eksterne data i dag, også er i stand til at udtrykke et konkret behov for kommunale data.

Knap halvdelen af virksomhederne i undersøgelsen har ikke kunnet identificere et konkret dataområde af interesse blandt de kommunale data, der er blevet spurgt til. Denne andel er primært virksomheder, som enten ikke bruger eksterne data i dag eller som ikke ved, hvordan de anvender eksterne data.

Spørgeskemaundersøgelsen tyder derfor på, at det er de datamodne virksomheder, der driver efterspørgslen. Samtidig peger det på, at de datamodne virksomheder i højere grad er i stand til at udtrykke deres interesse i bestemte offentlige data. Som myndighed kan der dermed være en fordel i at målrette sine indsatser mod virksomheder med høj datamodenhed.

Virksomhedernes datamodenhed hænger sammen med størrelsen

Spørgeskemaundersøgelsen peger på, at virksomhedernes datamodenhed hænger sammen med deres størrelse. Der er datamodne virksomheder at finde i alle størrelsesgrupper. Til gengæld ser andelen af datamodne virksomheder ud til at stige i takt med virksomhedernes størrelse.

Undersøgelsen har dog kun omfattet en minimal andel af iværksættere. Sammenhængen mellem størrelse og datamodenhed kan derfor kun tolkes til at gælde etablerede virksomheder.

Fire områder af offentlige data med særlig efterspørgsel

Fire dataområder er særligt efterspurgt

For så vidt angår dataområder, peger spørgeskemaundersøgelsen for det første på, at virksomhedernes efterspørgsel ikke er begrænset til bestemte kommunale forvaltningsområder. Således peger spørgeskemaundersøgelsen på, at en række forskellige dataområder kan have værdi, omend der indikeres en lidt højere efterspørgsel på data inden for byggeri og planlægning, inden for *mobilitet/trafik og veje*, inden for *borgere og borgerservice*, samt inden for *natur, miljø og energi*.

Blandt disse fire dataområder peger undersøgelsen altså på, at der er et særligt potentiale for at finde aftagere. Netop disse fire dataområder er også de områder, som virksomhederne med høj datamodenhed efterspørger. Her er der både tale om efterspørgsel fra virksomheder, som allerede anvender eksterne data i dag og virksomheder, som anvender eksterne data på tværs af forretningsanalyse, produkt- og serviceudvikling samt forædling af data.

Blandt virksomhederne med mellem og lav datamodenhed er der også interesse for de samme dataområder. Til gengæld udtrykker virksomheder med lav datamodenhed også interesse for data inden for *kultur og fritidstilbud*.

Emner, virksomheder efterspørger

For så vidt angår dataemner (altså mere konkrete datasæt), viser spørgeskemaundersøgelsen kun en usikker indikation af, hvad virksomhederne efterspørger. På tværs af de fire dataområder er der en del af virksomhederne, der, trods interesse for området, ikke har kunnet pege på et af de konkrete emner, de er blevet spurgt til. To mulige forklaringer er, at virksomhederne enten ikke forstår præcist, hvad de konkrete dataemner dækker over eller, at virksomhederne er interesserede i helt andre dataemner end, hvad der blev spurgt til i undersøgelsen.

Nogle dataemner har dog skilt sig ud. Inden for de fire dataområder er det følgende dataemner, virksomhederne har peget på, som særligt interessante:

- **Byggeri og planlægning:** Data relateret til *planlægning* og data om *bygninger*.
- **Mobilitet/trafik og veje:** Data om *trafikplanlægning* og *parkering*.
- **Borgere og borgerservice:** Data om *befolkningens udvikling (prognoser og alder)* og *flytninger*.
- **Natur, miljø og energi:** Data relateret til *klimatilpasning*, *energiforbrug* og *affaldshåndtering*.

Svarene i undersøgelsen peger på, at det er svært for virksomhederne ud fra overskrifter at kunne afkode og efterspørge konkrete dataemner. Hvis det billede er gyldigt generelt, kan man som myndighed ikke bare forvente, at efterspørgslen passer ind i de kategorier, man arbejder med. I stedet er det nødvendigt at være lydhør for virksomhedernes efterspørgsel og lade den være styrende for, hvilke konkrete dataemner, man som myndighed ender med at udstille.

Efterspørgslen på bestemte data går på tværs af brancher og forvaltninger

Brancher bestemmer ikke virksomhedernes efterspørgsel

Spørgeskemaundersøgelsen indikerer, at virksomhedernes branchemæssige tilknytning *ikke* har direkte betydning for, hvilke kommunale data, de efterspørger.

På tværs af brancher ses således samme overordnede mønster i de dataområder, som virksomhederne efterspørger data inden for. Data inden for *mobilitet/trafik og veje*, inden for *natur, miljø og energi*, inden for *borgere og borgerservice*, samt data inden for *byggeri og planlægning* synes således at være gennemgående i efterspørgslen.

Samme efterspørgsel har forskellige formål

Totredjedele af virksomhederne, som anvender eksterne data, bruger disse data som grundlag for forretningsbeslutninger, mens lige over halvdelen bruger eksterne data i produkter eller services.

Dataanvendelsen kan således have forskellige formål i forskellige virksomheder og kan ikke sammenkædes med en bestemt aktivitet, som eksempelvis udviklingen af nye produkter og services. Ikke overraskender overlapper virksomhedernes brug af eksterne data også, så samme

virksomhed kan efterspørge eksterne data til at anvende på flere måder. Alt dette peger på, at man som myndighed skal være åben for, hvordan aftagerne anvender ens data.

Efterspørgslen kan indkredses i tværgående temaer

Den kvantitative undersøgelse peger ikke tydeligt på en sammenhæng mellem brancher, forretningsmodeller og efterspørgsel på data. Pilotprojektet derimod har givet indikation på, at virksomhedernes efterspørgsel kredser om domæner eller temaer.

Et tema skal forstås som et bestemt genstandsfelt, som forskellige virksomheder kan adressere fra forskellige vinkler. Det kan være en målgruppe eller et marked, som virksomhederne har til fælles, selvom de opererer i forskellige brancher og har forskellige produkter/services.

Erfaringerne fra pilotprojektet har vist, at inden for eksempelvis boligmarkedet overlapper efterspørgslen på data, selvom virksomhederne kan være alt fra ejendomsrådgivere, forsikringsselskaber og banker til håndværkere og servicevirksomheder. Selvom disse erhverv repræsenterer vidt forskellige brancher og forretningsmodeller, har

de det til fælles, at de kan bruge data om boligmarkedet til at træffe forretningsbeslutninger og/eller udvikle nye produkter og services.

Samtidig har pilotprojektet vist, at virksomhedernes efterspørgsel også går på tværs af forvaltningsmæssige siloer. Således har virksomheder med bolig og flytning som deres marked efterspurgt socioøkonomiske data om borgere samt data om kultur og fritidstilbud i kommunerne. Ligeledes har virksomheder med interesse for energiforbrug i offentlige bygninger efterspurgt data om både det konkrete energiforbrug, men også om åbningstider og brug af bygningerne.

Udstilling af kommunale data ser derfor ud til helst at skulle foregå i tværgående indsatser frem for isoleret i enkeltstående forvaltninger.